

Azərbaycanda su qıtlığı gözlənilirmi?

Ekoloq mühüm məqamlara aydınlıq gətirdi

“Dünyada və Azərbaycanda su ehtiyatları sürətlə tükenir. Başda Birləşmiş Milletlər Təşkilatı və YUNESKO olmaqla əlaqədar təşkilatların hesablarına görə, həm dünyada əhali artımı, qlobal istiləşmə və quraqlıq kimi faktorlar səbəbindən suya tələbat hər il artır, şirin su ehtiyatları isə azalır”. Bu sözləri SIA-ya açıqlamasında Səma və Ekososial-iqtisadi İnkişafə Yardım İctimai Birliyinin sədri İrade Həsənova deyib.

Onun sözlərinə görə, su yaşamaq üçün en əsas ehtiyatlarımızdan biridir: "Dünyanın bir çox yerlərində insanlar içmək və ya yemək bişirmək üçün sudan məhrumdur. Təbiətdə çoxlu evlər daşqınlar neticesində dağılır. Başqa sözlə, qlobal balans hazırda olması lazımlığından çox fərqli işləyir. Afrika ölkəlerinin uzun illərdir mübarizə apardığı su qıtlığı indi Yaxın Şərqi ölkələrində də yaşanır. Bu arada ele ölkələr var ki, orada yaxın gələcəkdə su qıtlığı gözlenilir. Buna görə də bütün dünyada su problemləri və həlli yolları araşdırılır. Su qıtlığının bir çox səbəbi var və bunun nəticələri bütün dünya tərəfində narahatlıqla izlənilir.

Su qıtlığının nə olduğu və bunun nədən qaynaqlandığı suali bir çox ölkələr və fərdlər üçün aktual mövzudur. Hazırda 80 ölkə su çatışmazlığından əziyyət çəkir. Dünyanın 70%-nin su ilə örtülməsi çoxlarının su qıtlığı məsələsini lazımlıca qiymətləndirməməsinə səbəb olur. Bununla belə, insanlar və heyvanlar üçün mövcud olan şirin suyun miqdarı bu 70%-in yalnız 2,5%-ni təşkil edir.

Su ehtiyatları hər bir ölkənin iqtisadi inkişafı, orzaq təhlükəsizliyi və ekoloji tarazlığının mühüm komponentidir. Azərbaycanda su qıtlığı problemi son illər daha da kəskinləşməsi, iqlim dəyişmələri, transsərhəd çaylarının axınının azalması, əhali və sənaye artımı su resuslarına təzyiqi xeyli artmış-

dır. Hazırda ölkənin su ehtiyatlarının təqribən 70% -i qonşu ölkələrdən axan çaylar və sitəsile formalasır ki, bu da Azərbaycanın su təhlükəsizliyini regional münasibətlərə həssas edir. Bu səbəbdən su resuslarının səmərəli idarə edilməsi strateji məsələ kimi deyərləndirilir.

Su qıtlığının aradan qaldırılması üçün Milli Su Strategiyasının tətbiqi və vahid idarə sistemi, rəqəmsal su manitorigi-sensorlar, peyk izləmə, real vaxt məlumat bazası yaradılmalıdır. Kənd təsərrüfatında damcı və yağışvarma suvarma sistemlərinin geniş tədbiqidən, quraqlığa davamlı bitki sortlarının seçilməli, fermərlər üçün təlim və subsidiyaların artırılması nəzərdə tutulmalıdır. Eyni zamanda köhne kanalların betonlaşdırılması və boru sistemə keçmək, su anbarlarının genişləndirilməsi, kiçik su yığma hovuzlarının tikilməsi, şəhərlər üçün yağış sularının toplanması sistemləri yaradılması işlər aparılmalıdır.

Bundan əlavə məşələrin bərpası artırımlı, çay hövzələri təmizlənməli və qorunmalı, yeraltı suların normadan artıq istismarının qarşısı alınmalıdır. Azərbaycanda su qıtlığı təkcə effektiv mübarizə deyil, həm də sosial-iqtisadi və ekoloji yanaşmalar tələb edir. İdarəetmə sistemlərinin təkmilləşdirilməsi, suvarmada modern texnologiyaların tətbiqi, infrastrukturun yenilənməsi və ictimai mişurun artırılması ölkənin su təhlükəsizliyinin təminində əsas istiqamətlərdir. Bu tədbirlər gecikdirilmədən tədbiq edildiyi təqdirdə həm kənd təsərrüfatı, həm də ümumi sosial rifah üçün dayanıqlı inkişaf mümkün olar.

Vətəndaş cəmiyyəti olaraq su qıtlığının səbəbləri, onun nəticələri və təsirləri kimi məsələləri prioritətləşdirməliyik və su qıtlığındaki payımızı azaltmaq üçün fərdi tədbirlər görməliyik”.

Günel Fərzəliyeva